

mgr Wojciech Mulik

*Marsz, marsz Dąbrowski,
Ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.*

Co każdy Polak **O POLSCE** wiedzieć powinien

Grodno 2016

POLSKIE SYMBOLE NARODOWE

Każde państwo ma swoje symbole, które podkreślają jego niezależność, dumę i sławę. Są one związane z tradycją historyczną i dziejami kraju.
Polskie symbole narodowe to: **GODŁO, FLAGA I HYMN.**

GODŁO RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Od 2 kwietnia 1997 roku, jest to wizerunek orła białego ze złotą koroną na głowie zwróconej w prawo, z rozwiniętymi skrzydłami, z dziobem i szponami złotymi, umieszczony w czerwonym polu tarczy.

FLAGA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Barwami Rzeczypospolitej Polskiej są kolory biały i czerwony, ułożone w dwóch poziomych, równoległych pasach tej samej szerokości, z których górny jest koloru białego a dolny koloru czerwonego.

Dzień Flagi RP, obchodzony od 2004 roku. Jednocześnie 2 maja jest obchodzony jako Dzień Polonii i Polaków za Granicą. Jest to święto ustanowione w 2002 r. przez Senat w uznaniu wkładu Polonii w odzyskiwanie przez Polskę niepodległości.

HYMN POLSKI

Mazurek Dąbrowskiego jest hymnem Polski od 26 lutego 1927 roku. Napisał go poeta, polityk **Józef Wybicki** we Włoszech w 1797 r. Na początku była to Pieśń Legionów Polskich we Włoszech, których twórcą był gen. Jan Henryk Dąbrowski. Autor melodii jest nieznany.

MAZUREK DĄBROWSKIEGO

Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.

Marsz, marsz, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.

Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.

Marsz, marsz, Dąbrowski...

Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.

Marsz, marsz, Dąbrowski...

Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zapłakany —
Słuchaj jeno, pono nasi
Biją w tarabany.

Marsz, marsz, Dąbrowski...

POLSKIE ŚWIĘTA PAŃSTWOWE I NARODOWE

1 MARCA – Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” (święto upamiętniające bohaterstwo żołnierzy podziemia niepodległościowego i antykomunistycznego, stawiających opór próbie sowieetyzacji Polski i podporządkowania jej ZSSR w latach 40-tych XX wieku).

1 MAJA – Święto Pracy

2 MAJA – Święto Flagi

3 MAJA – Święto Narodowe Trzeciego Maja, obchodzone w rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja 1791 r.

9 MAJA – Narodowe Święto Zwycięstwa i Wolności, obchodzone w rocznicę zakończenia II wojny światowej.

1 SIERPANIA – Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego, obchodzony w rocznicę wybuchu powstania 1 sierpnia 1944 r.

31 SIERPANIA – Dzień Solidarności i Wolności, obchodzony w rocznicę porozumień sierpniowych, ustanowione w celu upamiętnienia historycznego zrywu Polaków, do wolności i niepodległości w 1980 roku, który zapoczątkował proces upadku komunizmu.

11 LISTOPADA – Narodowe Święto Niepodległości (po 123 latach zaborów 11 listopada 1918 roku Polska odzyskała niepodległość).

GEOGRAFIA POLSKI

Polska położona jest w Europie Środkowej, w dorzeczu Wisły i Odry, pomiędzy Bałtykiem a Karpatami i Sudetami.

Powierzchnia kraju wynosi 312, 7 tys. km², ludności ok.38 mln.

Z Polską sąsiadują: Niemcy, Czechy, Słowacja, Ukraina, Białoruś, Litwa i Rosja.

Największe miasta: Warszawa (stolica ok. 1,8 mln. mieszkańców), Łódź, Kraków, Wrocław, Poznań, Gdańsk, Szczecin, Katowice, Rzeszów, Olsztyn, Białystok, Bydgoszcz, Opole.

Największe rzeki: Wisła, Odra, Warta, Bug, Narew, Noteć, San, Pilica, Wieprz.

Największe jeziora: Śniardwy, Mamry, Wigry, Łebsko, Dąbie, Jeziorak, Gopło.

Najwięcej jezior jest na Mazurach (północno – wschodnia Polska).

Góry: Karpaty (Tatry, Pieniny, Beskidy), Sudety, Góry Świętokrzyskie.

Bogactwa naturalne Polski: węgiel kamienny (Śląsk), węgiel brunatny, miedź, cynk, ołów, srebro, siarka, sól kamienna.

Ile województw w Polsce?

Reforma administracyjna, która weszła w życie 1 stycznia 1999, ustanowiła **16 województw**.

Krainy geograficzne Polski

Wielkopolska, Malopolska, Pomorze, Warmia i Mazury, Podlasie, Slask (Gorny i Dolny)

Kiedy Polska przystąpiła do Unii Europejskiej?

1 maja 2004 roku

WŁADCY POLSKI I NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA Z OKRESU ICH PANOWANIA

Mieszko I	- chrzest Polski 966r.,- pierwszy władca z dynastii Piastów.
Bolesław Chrobry	- misja św. Wojciecha wśród plemion pruskich w 997 r.,- zjazd gnieźnieński(do Gniezna przybywa cesarz Otton III w 1000 r.),- utworzenie arcybiskupstwa w Gnieźnie (pierwszym arcybiskupem brat św. Wojciecha, Radzim Gaudenty 1000 r.).
Kazimierz Odnowiciel	- przeniósł stolicę z Gniezna do Krakowa.
Bolesław III Krzywousty	- podzielił Polskę na dzielnice (testament 1138 r.)
Konrad Mazowiecki	- sprowadził Krzyżaków do Polski w 1226 r.
Władysław Łokietek	- zjednoczył Polskę po rozbiciu dzielnicowym.
Kazimierz Wielki	- odbudował Polskę, założył pierwszą wyższą uczelnię Akademię Krakowską w 1364 r.- ostatni władca z dynastii Piastów.
Władysław Jagiełło	- pierwszy król z dynastii Jagiellonów,- pokonał Krzyżaków w bitwie pod Grunwaldem 15. 07.1410 r.
Kazimierz Jagiellończyk	- po 13 –letniej wojnie z Krzyżakami odzyskał Pomorze Gdańskie.
Zygmunt I Stary	- odebrał hołd pruski w 1525 r.

Zygmunt II August

- połączył Polskę i Litwę w Rzeczpospolitą Obojga Narodów (unia lubelska 1569 r.)

Henryk Walezy

- pierwszy elekcyjny król Polski 1573 r.

Stefan Batory

- zwyciężył w wojnie z Rosją,
- założył Uniwersytet Wileński w 1579 r.
- przebywał i zmarł w Grodnie 1586 r.

Zygmunt III Waza

- przeniósł stolicę z Krakowa do Warszawy w 1596 r.

Jan III Sobieski

- pokonał Turków pod Wiedniem (odsiecz wiedeńska 1683 r.),
- zbudował pałac w Wilanowie (styl barokowy).

Stanisław August Poniatowski

- za jego panowania odbył się Sejm Wielki (Czteroletni) 1788 – 1792, który uchwalił Konstytucję 3 maja 1791r.
- powstała Komisja Edukacji Narodowej w 1773r.
- zbudowano zespół pałacowo – parkowy Łazienki Królewskie,
- miały miejsce trzy rozbiory Polski: pierwszy w 1772 (Rosja, Austria, Prusy), drugi w 1793 (Rosja, Prusy), trzeci w 1795 (Rosja, Austria, Prusy),
- w 1794 wybuchło powstanie kościuszkowskie.

ZNANE POLSKIE WŁADCZYNIĘ

Dobrawa

- księżniczka czeska, żona Mieszka I-go .

Jadwiga Andegaweńska

- królowa Polski , żona Władysława Jagiełły, beatyfikowana w 1979 roku.

Bona Sforza

- Włoszka, żona Zygmunta I Starego, przyczyniła się do rozwoju kultury renesansowej w Polsce.

Barbara Radziwiłłówna

-

słynąca z urody, ukochana żona ostatniego Jagiellona Zygmunta II Augusta.

Anna Jagiellonka

- siostra ostatniego Jagiellona, królowa Polski, żona Stefana Batorego.

Maria Kazimiera-Marysieńka

- ukochana żona Jana III Sobieskiego

NAJWAŻNIEJSZE DATY W HISTORII POLSKI

966

- chrzest Polski za panowania pierwszego Piasta, Mieszka I.

997

- misja św. Wojciecha w Prusach za panowania Bolesława Chrobrego.

- 1000** - zjazd w Gnieźnie (do Gniezna przybył cesarz Niemiec Otton III).
- 1025** - koronacja Bolesława Chrobrego, pierwszy Polski król.
- 1138** - testament Bolesława Krzywoustego.
- 1226** - Konrad Mazowiecki sprowadził Krzyżaków do Polski.
- 1308** - Krzyżacy zabierają Polsce Pomorze Gdańskie.
- 1314** - Władysław Łokietek jednoczy Polskę.
- 1320** - koronacja Władysława Łokietka (pierwsza koronacja w Krakowie).
- 1364** - Kazimierz Wielki zakłada pierwszą wyższą uczelnię w Polsce, Akademię Krakowską.
- 1385** - unia polsko – litewska w Krewie, chrzest Litwy.
- 1386** - Władysław Jagiełło królem Polski.
- 15.07.1410** - Jagiełło pokonuje Krzyżaków w bitwie pod Grunwaldem.
- 1466** - II pokój toruński kończący wojnę 13-letnią z Krzyżakami, Polska odzyskuje dostęp do Bałtyku.
- 1493** - powstaje polski parlament – Sejm Walny.
- 1525** - hołd pruski, Albrecht Hohenzollern składa hołd lenny Zygmuntowi I Staremu.
- 1569** - unia lubelska, powstała Rzeczpospolita Obojga Narodów.
- 1573** - pierwsza wolna elekcja, królem zostaje Henryk Walezy.
- 1576-1586** - panowanie Stefana Batorego.
- 1579** - Stefan Batory zakłada Uniwersytet Wileński.
- 1596** - Zygmunt III Waza przenosi stolicę z Krakowa do Warszawy.

- 1655** - „potop” szwedzki, obrona Jasnej Góry w Częstochowie.
- 1683** - zwycięstwo Jana III Sobieskiego pod Wiedniem (odsiecz wiedeńska).
- 1764** - ostatnia wolna elekcja, królem zostaje Stanisław August Poniatowski.
- 1772** - pierwszy rozbiór Polski (Rosja, Austria, Prusy).
- 1788 -1792** - obrady Sejmu Wielkiego (Czteroletniego).
- 3.05.1791** - uchwalenie Konstytucji.
- 1793** - po wojnie w obronie Konstytucji, drugi rozbiór Polski (Rosja, Prusy).
- 1794** - powstanie kościuszkowskie.
- 1795** - trzeci rozbiór polski (Rosja, Austria, Prusy) i abdykacja ostatniego króla polski Stanisława Augusta Poniatowskiego.
- 1797** - we Włoszech u boku armii Napoleona powstają Legiony Polskie gen. Jana Henryka Dąbrowskiego.
 - Józef Wybicki napisał Mazurka Dąbrowskiego.
- 1807** - podczas pokoju w Tylży z II i III zaboru pruskiego zostaje utworzone Księstwo Warszawskie, które istnieje do 1813 roku.
- 1815** - na Kongresie Wiedeńskim utworzono Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie i Rzeczpospolitą Krakowską (tzw. IV rozbiór Polski).
- 1816** - powstaje Uniwersytet Warszawski.
- 29.11.1830** - wybuch powstania listopadowego.
- 22.01.1863** - wybuch powstania styczniowego.
- 11.11.1918** - Polska odzyskuje niepodległość po 123 latach niewoli.
- 12-14 maja 1926** - przewrót majowy Józefa Piłsudskiego.

- 1927** - Mazurek Dąbrowskiego zostaje hymnem Polski.
- 23.08.1939** - pakt Ribbentrop – Mołotow (podział Polski i Europy Środkowej między hitlerowskie Niemcy i ZSRR).
- 01.09.1939** - napad Niemiec na Polskę i początek II wojny światowej.
- 17.09.1939** - – wojska radzieckie wkraczają do Polski.
- IV – V.1940** - w lasach katyńskich z rozkazu Józefa Stalina NKWD zamordowało kilkanaście tysięcy polskich oficerów.
- IV.1943** - powstanie w getcie warszawskim.
- 11-18.05.1944** - II Korpus Wojska Polskiego dowodzony przez gen. Władysława Andersa zdobywa wzgórze Monte Cassino we Włoszech.
- 01.08 – 02.10.1944** - powstanie warszawskie.
- 1952- 1989** - Polska Rzeczpospolita Ludowa (rządy komunistów w Polsce).
- 16.10.1978** - wybór Karola Wojtyły na papieża- Jan Paweł II
- 1980** - powstanie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” na czele z Lechem Wałęsą.
- II –IV 1989** - obrady „okrągłego stołu”, spotkanie rządzących komunistów z opozycją polityczną, które zapoczątkowały demokratyczne zmiany w Polsce.
- 04.04.1997** - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
- 1999** - przystąpienie Polski do NATO (Paktu Północno- atlantyckiego).
- 01.05.2004** - Polska została przyjęta do Unii Europejskiej.
- 02.05.2005** - zmarł Jan Paweł II
- 10.04.2010** - katastrofa smoleńska, śmierć 96 osób, w tym Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego z Małżonką.

POSTACIE HISTORYCZNE, KTÓRE POWINIENIĘŚ ZNAĆ

- Jordan** - pierwszy polski biskup (Poznań 968r.)
- Św. Wojciech** - został zabity w czasie chrystianizacji plemion pruskich w 997 roku. Pierwszy polski święty.
- Radzim Gaudenty** - brat św. Wojciecha, pierwszy polski arcybiskup.
- Gall Anonim** - pierwszy polski kronikarz żyjący na dworze Bolesława Krzywoustego.
- Wit Stwosz** - rzeźbiarz, który jest autorem ołtarza w Kościele Mariackim w Krakowie.
- Jan Długosz** - pierwszy polski historyk, wychowawca synów Kazimierza Jagiellończyka.
- Mikołaj Kopernik** - astronom, twórca teorii heliocentrycznej.
- Jan Kochanowski** - renesansowy poeta, twórca pieśni, fraszek i trenów.
- Mikołaj Rej** - renesansowy poeta, pierwszy zaczął tworzyć w języku polskim.
- Piotr Skarga** - polski jezuita, teolog, pisarz i nadworny kaznodzieja Zygmunta III Wazy. Pierwszy rektor Uniwersytetu Wileńskiego.
- Augustyn Kordecki** - przeor zakonu Paulinów na Jasnej Górze, dowodził obroną Jasnej Góry podczas „potopu” szwedzkiego w 1655 r.
- Wojciech Bogusławski** - aktor, reżyser, śpiewak operowy, tłumacz sztuk teatralnych z języka francuskiego, twórca Teatru Narodowego w epoce stanisławowskiej (nazywany ojcem teatru polskiego).
- Bernardo Belotto (zwany Canaletto)** - Włoch, nadworny malarz króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, znany z obrazów przedstawiających widoki ówczesnej Warszawy, stąd przydomek „malarz Warszawy”.

Marcello Bacciarelli

- Włoch, nadworny malarz Stanisława Augusta Poniatowskiego, malował głównie portrety, autor pocztu królów polskich.

Ignacy Krasicki

- biskup, poeta, prozaik, główny przedstawiciel polskiego oświecenia, nazywany „księciem polskich poetów”. Tworzył głównie: bajki, satyry i poematy heroikomiczne. Autor pierwszej polskiej powieści pt. „Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki”.

Ks. Józef Poniatowski

- bratanek króla St. A. Poniatowskiego, naczelny wódz armii Księstwa Warszawskiego, uczestnik wyprawy napoleońskiej na Rosję, zginął w „ bitwie narodów” pod Lipskiem w 1813 r.

Stanisław Staszic

- reformator i uczoney (geolog) polskiego oświecenia, działacz Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Przyczynił się do rozwoju przemysłu górniczego w Królestwie Polskim. Współorganizator Uniwersytetu Warszawskiego i Szkoły Akademiczno-Górniczej w Kielcach w 1816 r.

Hugo Kołłątaj

- ksiądz, uczoney, polityk, filozof i publicysta, jeden z głównych przedstawicieli polskiego oświecenia. Działacz Komisji Edukacji Narodowej i współautor Konstytucji 3 Maja.

Stanisław Małachowski

- polityk, poseł i marszałek Sejmu Czteroletniego, zwolennik głębokich reform.

Piotr Wysocki

- działacz niepodległościowy, przywódca sprzysiężenia podchorążych, które doprowadziło do wybuchu powstania listopadowego w 1830 r.

Jan Henryk Dąbrowski

- *generał, uczestnik insurekcji kościuszkowskiej, twórca Legionów Polskich we Włoszech w 1797 r.*

Emilia Plater

- polska hrabianka, kapitan Wojska Polskiego. W czasie powstania listopadowego stanęła na czele oddziału partyzanckiego na Litwie.

- Joachim Lelewel** - polski historyk, działacz polityczny, uczestnik powstania listopadowego. Po upadku powstania na emigracji, działacz i przywódca Młodej Polski.
- Adam Mickiewicz** - wybitny poeta epoki romantyzmu, wieszcz narodowy, działacz niepodległościowy, autor ballad, powieści poetyckich, dramatu „Dziady” i epepeii narodowej „Pan Tadeusz”.
- Juliusz Słowacki** - jeden z najwybitniejszych (obok Mickiewicza) poetów polskiego romantyzmu, dramaturg, epistolograf. Twórca dramatów: „Kordian”, „Balladyna”, „Mazepa”, „Beniowski”, „Sen Srebrny Salomei”, „Lilla Weneda”.
- Cyprian Kamil Norwid** - poeta polskiego romantyzmu, prozaik, dramatopisarz, eseista, grafik, rzeźbiarz, malarz, filozof.
- Jarosław Dąbrowski** - działacz Stronnictwa Czerwonych przed powstaniem styczniowym. Na emigracji, naczelny wódz wojsk Komuny Paryskiej.
- Jan Matejko** - polski malarz XIX-wieczny, twórca obrazów historycznych i batalistycznych, portrecista. Jego słynne obrazy to: Bitwa pod Grunwaldem, Hołd Pruski, Stańczyk, Batory pod Pskowem.
- Eliza Orzeszkowa** - polska pisarka epoki pozytywizmu, urodzona na grodzieńszczyźnie i związana z Grodnem. Autorka powieści: „Nad Niemnem”, „Dziurdziowie”, „Cham”, „Marta”.
- Maria Konopnicka** - polska poetka i nowelistka okresu realizmu, jej najbardziej znane nowele: „Dym”, „Mendel Gdański”, „Nasza Szkap” oraz utwory dla dzieci: „O krasnoludkach i sierotce Marysi”, „O Janku Wędrowniczku”, „Na Jagody”. Jest autorką słów pieśni patriotycznej „Rota”.
- Artur Grottger** - przedstawiciel romantyzmu w malarstwie polskim. Twórca cyklu „Polonia” poświęconego tematyce powstania styczniowego.

Wojciech Kossak

- polski malarz, przedstawiciel nurtu malarstwa o tematyce historycznej i batalistycznej. Autor wielu obrazów przedstawiających wydarzenia z okresu wojen napoleońskich i powstania listopadowego, scenki rodzajowe, portrety i konie. Wraz z Janem Styką współautor „Panoramy Racławickiej”.

Stanisław Wyspiański

- polski dramaturg, poeta, malarz, grafik, architekt. Tworzył w epoce Młodej Polski. Autor dramatów: „Wesele”, „Noc listopadowa”, „Warszawianka”, a w malarstwie cyklu portretów dziecięcych.

Stanisław Moniuszko

- polski XIX – wieczny kompozytor, pedagog, dyrygent, autor ok. 268 pieśni, operetek, baletów i oper. Do najszlachetniejszych należą opery: „Halka”, „Straszny Dwór” i „Paria”.

Józef Piłsudski

- polski działacz socjalistyczny i niepodległościowy, polityk, twórca i dowódca Legionów Polskich, Naczelnik Państwa w latach 1918 – 1922 i naczelny wódz Armii Polskiej od 11.11.1918 r., pierwszy marszałek Polski od 20 marca 1920 r., dwukrotny premier, twórca rządów sanacyjnych po przewrocie majowym 1926 r., współzałożyciel PPS. Zmarł w 1935 r., pochowany na Wawelu, a serce w grobie matki na wileńskim cmentarzu na Rossie.

Roman Dmowski

- polski polityk, działacz niepodległościowy, twórca i przywódca Narodowej Demokracji (endecji), główny ideolog polskiego nacjonalizmu, Minister Spraw Zagranicznych i poseł na sejm II Rzeczypospolitej. Przeciwnik polityczny Józefa Piłsudskiego.

Janusz Korczak

- polski lekarz żydowskiego pochodzenia, pisarz, działacz społeczny, zwłaszcza na rzecz dzieci, z którymi zginął w Treblince w 1942 r.

Irena Stanisława Sendler

- polska działaczka społeczna i charytatywna, w czasie II wojny światowej członek Rady Pomocy Żydom, uratowała ok. 2 tysięcy dzieci żydowskich z warszawskiego getta, za co została odznaczona

w 1965 roku przez izraelski instytut Yad Vashem medalem Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata.

Mordechaj Anielewicz

- przywódca powstania w getcie warszawskim w kwietniu 1943 r.

Stefan Grot-Rowecki, Tadeusz Bór-Komorowski

- dowódcy Armii Krajowej w czasie II wojny światowej.

Władysław Anders

- generał Wojska Polskiego we wrześniu 1939, dowodził Nowogródzką Brygadą Kawalerii. Dostał się do niewoli sowieckiej. Od sierpnia 1941 r. dowódca Polskich Sił Zbrojnych w ZSSR. Po ewakuacji z ZSSR dowodził 2 Korpusem Polskim, z którym walczył pod Monte Cassino i w bitwie o Ankonę.

Maksymilian Kolbe

- polski franciszkanin, męczennik i święty Kościoła Katolickiego, który oddał życie za współwięźnia w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu.

Witold Pilecki

Rotmistrz kawalerii Wojska Polskiego, żołnierz AK, więzień i organizator ruchu oporu w obozie w Oświęcimiu. Oskarżony i skazany przez władze komunistyczne Polski Ludowej na karę śmierci, stracony w 1948 roku.

Jan Karski

Właściwie Jan Romuald Koziński, obywatel Polski i USA. W czasie II wojny światowej kurier i emisariusz władz Polskiego Państwa Podziemnego, który informował władze USA i państw Europy Zachodniej o eksterminacji Żydów (holokauście) na ziemiach okupowanych przez hitlerowskie Niemcy.

Stefan Wyszyński

- prymas Polski w latach 1948 - 1981, represjonowany przez władze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, który rozsądnie i odważnie kierował Kościołem Katolickim w czasach komunizmu. Prymas Tysiąclecia.

Karol Wojtyła

- ur. 18.05.1920 r. w Wadowicach, zmarł 4.04.2004 r. w Watykanie. Polski biskup rzymskokatolicki, poeta, poliglota, pedagog i filozof. 16.10 1978 r. został wybrany na papieża i jako Jan Paweł II kierował Kościołem Katolickim do śmierci. Błogosławiony.

POLSCY PREZYDENCI

II RZECZPOSPOLITA

Gabriel Narutowicz – zamordowany - 1922; Stanisław Wojciechowski 1922 – 1926; Ignacy Mościcki 1926 – 1939; Władysław Raczkiewicz 1939 – 1947, pierwszy prezydent rządu na emigracji; Ryszard Kaczorowski 1989 – 1991, ostatni prezydent na emigracji, zginął w katastrofie smoleńskiej 10 kwietnia 2010 roku.

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

Bolesław Bierut 1947 – 1952

III RZECZPOSPOLITA

Wojciech Jaruzelski 1989 – 1990; Lech Wałęsa 1990 – 1995; Aleksander Kwaśniewski 1995 – 2005 (dwie kadencje); Lech Kaczyński 2005 – 2010 (zginął w katastrofie smoleńskiej 10.04.2010 r.); Bronisław Komorowski od 2010 – 2015, Andrzej Duda 2015.

POLSCY NOBLIŚCI

Henryk Sienkiewicz – 1905 r. (nagroda literacka); Maria Skłodowska–Curie 1903 r. (fizyka), 1911 r. (chemia); Władysław Stanisław Reymont 1924 r. (nagroda literacka); Czesław Miłosz 1980 r. (nagroda literacka); Lech Wałęsa 1983 r. (nagroda pokojowa); Wisława Szymborska 1996 r. (nagroda literacka).

GŁÓWNE POLSKIE PARTIE POLITYCZNE I ICH PRZYWÓDCY

Platforma Obywatelska – Grzegorz Schetyna; Prawo i Sprawiedliwość – Jarosław Kaczyński; Sojusz Lewicy Demokratycznej – Włodzimierz Czarzasty; Nowoczesna PL – Ryszard Petru; Polskie Stronnictwo Ludowe – Władysław Kosiniak - Kamysz, Kukiz 15 – Paweł Kukiz

Obecnie rządzą: Prawo i Sprawiedliwość

Premierem jest Beata Szydło, a prezydentem Andrzej Duda.

PARLAMENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

To [dwuizbowy parlament](#), organ [władzy ustawodawczej](#) w [Rzeczypospolitej Polskiej](#). W skład parlamentu wchodzi [Sejm](#) jako izba niższa oraz [Senat](#) jako izba wyższa. Liczba członków poszczególnych izb określa [Konstytucja RP](#) (Sejm – 460 posłów, Senat – 100 senatorów).

[Siedziba](#) Sejmu RP oraz Senatu RP znajduje się w [Warszawie](#) przy [ulicy Wiejskiej](#).

Członkowie obu izb obradując razem tworzą [Zgromadzenie Narodowe](#), które jest zwoływane przez [marszałka Sejmu](#) w przypadkach określonych w [Konstytucji](#) RP.

WYBITNI POLSCY REŻYSERZY FILMOWI: Andrzej Wajda – otrzymał w 2000 roku „OSKARA” za całokształt twórczości; Roman Polański – otrzymał w 2003 roku „OSKARA” za reżyserię filmu pt. „Pianista”; Jerzy Kawalerowicz, Kazimierz Kutz, Andrzej Munk, Krzysztof Kieślowski, Jerzy Hoffman, Agnieszka Holland.

WYBITNI REŻYSERZY TEATRALNI: Tadeusz Kantor, Adam Hanuszkiewicz, Konrad Swinarski, Kazimierz Dejmek, Grzegorz Jarzyna, Mariusz Treliński, Jerzy Grotowski.

NAJLEPSI POLSCY AKTORZY XX WIEKU: Helena Modrzejewska, Pola Negri (właściwie Apolonia Chałupiec, gwiazda kina niemego w Hollywood), Jadwiga

Smosarska, Eugeniusz Bodo, Mieczysława Ćwiklińska, Adolf Dymsza, Tadeusz Łomnicki, Jadwiga Barańska, Nina Andrycz, Aleksandra Ślaska, Anna Polony, Krystyna Janda, Daniel Olbrychski, Andrzej Seweryn, Anna Dymna.

WYBITNI POECI XX WIEKU: Julian Tuwim, Zbigniew Herbert, Ernest Bryll, Konstanty Ildefons Gałczyński, Władysław Broniewski, Czesław Miłosz, Wisława Szymborska, ks. Jan Twardowski, Agnieszka Osiecka, Stanisław Barańczak, Jan Brzechwa, Stanisław Grochowiak, Adam Zagajewski, Jarosław Iwaszkiewicz, Halina Poświatowska, Rafał Wojaczek.

ŚWIATOWEJ SŁAWY POLSKIE ŚPIEWACZKI I ŚPIEWACY OPEROWI: Ada Sari, Teresa Żylis-Gara, Ewa Małas-Godlewska, rodzeństwo: Józefina, Jan i Edward Reszke, Jan Kiepura, Wiesław Ochman, Mariusz Kwiecień.

WYBITNI POLSCY KOMPOZYTORZY:

Fryderyk Chopin, Stanisław Moniuszko, Karol Szymanowski, Ignacy Paderewski, Henryk Wieniawski, Krzysztof Penderecki, Witold Lutosławski, Grażyna Bacewicz, Andrzej Panufnik, Wojciech Kilar.

KALENDARZ ŚWIĄT KATOLICKICH ORAZ TRADYCJI I OBYCZAJÓW ŚWIECKICH W POLSCE

NOWY ROK (SYLWESTER) – noc z 31 grudnia na 1 stycznia. Polacy w Sylwestra witają Nowy Rok na balach, prywatkach przy dobrym jedzeniu, muzyce

i tańcach. O godzinie 24-tej puszczają tradycyjne sztuczne ognie (fajerwerki) i pija szampana.

NOWY ROK – 1 stycznia , witamy w gronie rodzinnym. Dzień wolny od pracy.

ŚWIĘTO TRZECH KRÓLI (Objawienie Pańskie) – 6 stycznia. Od XVIII wieku upowszechnił się zwyczaj święcenia kredy, którą zwyczajowo w święto Trzech Króli na drzwiach wejściowych w wielu domach katolickich pisano litery: K+M+B oraz datę bieżącego roku. W wielu miastach w Polsce dzień Objawienia Pańskiego świętowany jest przez Orszak Trzech Króli: uliczne jasełka, połączone ze wspólnym kolędowaniem rodziców i dzieci.

ZAPUSTY (KARNAWAŁ) – okres zimowych balów, maskarad, pochodów i zabaw. Rozpoczyna się najczęściej w dniu Trzech Króli, a kończy we wtorek (tzw. ostatki) przed Środą Popielcową, która oznacza początek wielkiego postu i oczekiwania na Wielkanoc.

DZIEŃ BABCI – 21 stycznia

DZIEŃ DZIADKA – 22 stycznia (w tych dniach wnuki składają życzenia i obdarowują kwiatami swoje babcie i dziadków).

TŁUSTY CZWARTEK – ostatni czwartek przed wielkim postem, rozpoczynający ostatni tydzień karnawału. Tradycyjnie w tym dniu je się pączki.

OSTATKI – to ostatni dzień karnawału przed Środą Popielcową. Tradycyjnie je się w tym dniu faworki (chrust).

ŚRODA POPIELCOWA – w tym dniu kapłan posypuje głowy wiernych popiołem.

DZIEŃ KOBIET – 8 marca - życzenia, kwiaty i prezenty dla pań.

PIERWSZY DZIEŃ WIOSNY – 21 marca. W tym dniu tradycyjnie topimy Marzannę (kukłę, która symbolizuje słowiańską boginię zimy i śmierci) aby przywołać wiosnę.

PRIMA APRILIS – 1 kwietnia – dzień żartów. Polega on na robieniu żartów (dowcipów), celowym wprowadzaniu w błąd, kłamaniu, konkutowaniu w próbach sprawiania by inni uwierzyli w coś nieprawdziwego. Tego dnia w mediach pojawiają się różne żartobliwe informacje.

NIEDZIELA PALMOWA (Niedziela Męki Pańskiej) – święto przypadające na 7 dni przed Wielkanocą, rozpoczyna Wielki Tydzień. Tego dnia wierni przynoszą do

kościół palemki, symbol odradzającego się życia. Od 1986 roku zgodnie z wolą papieża Jana Pawła II, Niedzielę Palmową obchodzony jest też Światowy Dzień Młodzieży.

WIELKA SOBOTA – świecemy w kościele koszyki z jedzeniem, gdzie nie może zabraknąć pisanek (malowane jaja), baranka, soli i chleba. W tym dniu święci się też wodę.

WIELKANOC (Pascha) – najstarsze i najważniejsze święto chrześcijańskie upamiętniające zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. Rozpoczyna się ono mszą świętą (Rezurekcją) o 6 godz. Rano, podczas której procesja trzykrotnie obchodzi dookoła kościoła, biją dzwony i słychać huk petard. Podczas świątecznego śniadania dzielimy się jajkiem i składamy życzenia. Na stole nie może zabraknąć żurku (zupa na zakwasie z białą kiełbasą), pasztetu, chrzanu, różnego rodzaju wędlin a także tradycyjnych ciast, baby wielkanocnej i mazurka.

LANY PONIEDZIAŁEK – drugi dzień świąt wielkanocnych. Wzajemnie goszczenie się, ale tradycyjny śmigus–dyngus, czyli oblewanie się wodą. Zmoczone tego dnia panny mają ponoć większe szanse na zamążpójście. Wieczorem pod oknami śpiewają tzw. dyngusiarze, za co otrzymują jaja oraz częstowani są smakołykami. Pierwszy i drugi dzień świąt wielkanocnych są dniami wolnymi od pracy.

ŚWIĘTO PRACY – 1 maja – pikniki, pochody, dzień wolny od pracy.

DZIEŃ FLAGI Rzeczypospolitej Polskiej – polskie święto obchodzone między świętami: 1 maja – Świętem Pracy i 3 maja - Świętem Konstytucji 3 Maja. Wywieszamy biało–czerwone flagi narodowe. Organizowane są różnego rodzaju akcje i manifestacje patriotyczne.

ŚWIĘTO KONSTYTUCJI 3 MAJA – Święto Narodowe Trzeciego Maja – polskie święto obchodzone 3 maja, ustanowione w 1919 oraz ponownie w 1990, w rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 3 maja 1791 uchwalono pierwszą konstytucję w nowożytnej Europie, a drugą po amerykańskiej na świecie. Wyprzedziła trzecią na świecie konstytucję francuską. Konstytucja ta została uchwalona przez Sejm Wielki, który został zwołany w październiku 1788.

Organizowane są w tym dniu pochody, pikniki, zabawy, dzień wolny od pracy.

DZIEŃ MATKI – 26 maja – w tym dniu mamy otrzymują od dzieci życzenia, kwiaty i prezenty.

ZIELONE ŚWIĄTKI – święto kościelne Zestania Ducha Świętego. Pierwsze po zmartwychwstaniu Jezusa święto Pięćdziesiątnicy. Na zebranych w wieczerniku apostołów zstąpił Duch Święty. Apostołowie zaczęli w wielu językach. Przed tym dniem robi się generalne wiosenne porządki. Na wsiach rozkłada się przed domami tatarak.

DZIEŃ DZIECKA – 1 czerwca. W tym dniu dzieci otrzymują życzenia i prezenty. Odbywają się zorganizowane dla nich zabawy i imprezy.

BOŻE CIAŁO – święto ruchome wypadające zawsze 60 dni po Wielkanocy. Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej. W Polsce tradycyjne uroczystości Bożego Ciała obejmują mszę świętą, po której następuje procesja do specjalnie zbudowanych na ten cel czterech ołtarzy, gdzie czytane są fragmenty Ewangelii. W uroczystej procesji biorą udział wierni, często ubrani w stroje ludowe. Dzieci posypują drogę procesji kwiatami, niesione są święte obrazy i śpiewane pieśni ku czci Najświętszego Sakramentu. Dzień Bożego Ciała jest dniem wolnym od pracy.

DZIEŃ OJCA – 23 czerwca; życzenia, kwiaty, prezenty.

NOC ŚWIĘTOJAŃSKA (noc kupały, sobótka, wianki) – święto słowiańskie związane z letnim przesileniem słońca 21/22 czerwca, w Polsce obchodzone 23/24 czerwca. W tym dniu puszczane są na wodę wianki, palone są ogniska, odbywają się festyny i koncerty.

WNIEBOWZIĘCIE NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY – 15 sierpnia - święto nazywane jest także *Świętem Matki Boskiej Zielnej*. W całym kraju święto to jest obchodzone bardzo uroczyście, jednak największe obchody mają miejsce w Kalwarii Zebrzydowskiej, odbywają się tam inscenizacje Zaśnięcia Maryi oraz jej Wniebowzięcia, a także na Jasnej Górze, dokąd zmierzają pielgrzymki z całej Polski właśnie na to święto. W innych częściach Polski często wiąże się ono ze świętem dożynek. 15 sierpnia jest dniem wolnym od pracy.

ŚWIĘTO SIŁ ZBROJNYCH RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ – 15 sierpnia, obchodzone na pamiątkę bitwy warszawskiej w 1920 roku stoczonej w czasie wojny polsko-bolszewickiej.

1 WRZEŚNIA – rocznica napaści Niemiec hitlerowskich na Polskę oraz początku II wojny światowej.

DOŻYŃKI (Święto Plonów) – święto ludowe połączone z obrzędami dziękczynnymi za pomyślne zakończenie żniw i prac polowych. Obchodzone jest w jedną z niedziel września po zakończeniu żniw. Tradycją jest wicie wieńców ze zbóż, czerwonej jarzębiny, orzechów, owoców, kwiatów i kolorowych wstążek. W dniu dożynek

odbywają się festyny i zabawy. Na centralnych dożynkach gospodarzami jest para prezydencka.

DZIEŃ NAUCZYCIELA – 14 października. W tym dniu nauczyciele otrzymują od uczniów życzenia i kwiaty.

WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH – 1 września, rzymskokatolicka uroczystość obchodzona ku czci wszystkich znanych i nieznanym świętych (Święto Zmarłych). W tym dniu Polacy odwiedzają groby swoich bliskich na cmentarzach, składają kwiaty i wieńce, zapalają znicze oraz uczestniczą we mszy i procesji.

DZIEŃ ZADUSZNY (Zaduszki) – to następny dzień po Wszystkich Świętych, podczas którego modlimy się za dusze zmarłych (szczególnie za dusze przebywające w czyśćcu), wspominamy ich.

NARODOWE ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI – polskie święto, obchodzone co roku 11 listopada, *dla upamiętnienia rocznicy odzyskania przez Naród Polski niepodległego bytu państwowego w 1918 roku po 123 latach od rozbiorów dokonanych przez Rosję, Prusy i Austrię*. Ustanowione w ostatnich latach II RP, przywrócone w roku 1989. Jest dniem wolnym od pracy.

ANDRZEJKI – wieczór wróżb odprawianych w nocy z 29 na 30 listopada w wigilię Świętego Andrzeja. Najpopularniejszą wróżbą jest lanie wosku przez dziurkę od klucza. Jest to również okazja do zorganizowania ostatnich hucznych zabaw przed rozpoczynającym się adwentem.

MIKOŁAJKI – 6 grudnia - dzień Świętego Mikołaja. W tym dniu osoba przebrana za świętego przynosi dzieciom prezenty. Osoby dorosłe też obdarowują swoich bliskich. Niektórzy w noc z 5 na 6 grudnia podkładają prezenty pod poduszkę, do buta lub umieszczają je w dużej skarpecie.

WIGILIA BOŻEGO NARODZENIA – 24 grudnia. Dzień poprzedzający święto Bożego Narodzenia, kończący okres adwentu. Tradycyjnie wieczerza wigilijna rozpoczyna się wraz z pierwszą gwiazdką na niebie. W polskiej tradycji jest to kolacja postna, rozpoczynająca się modlitwą, potem wszyscy łączą się opłatkiem składając sobie życzenia. Na stole przykrytym białym obrusem z wiązką sianka pod spodem, ustawia się jedno nakrycie więcej niż jest uczestników wieczerzy. Jest ono symbolicznie przeznaczone dla niezapowiedzianego gościa. Potraw na stole powinno być dwanaście. Do najbardziej typowych potraw wigilijnych należą: śledzie pod różnymi postaciami, barszcz czerwony z uszkami lub zupa grzybowa albo rybna, karp smażony, w galarecie, kapusta z grzybami, pierogi z kapustą i grzybami, kompot z suszonych owoców, kutia. W tym dniu ubierana jest choinka, pod którą składane są prezenty. Tradycją wigilijną jest śpiewanie kolęd.

PASTERKA – uroczysta msza święta odprawiana najczęściej o północy z 24 na 25 grudnia. Upamiętnia ona oczekiwanie i modlitwę pasterzy zmierzających do Betlejem.

BOŻE NARODZENIE – 25 grudnia. Dzień ten jest nazywany *Bożym Narodzeniem*, a 26 grudnia to w Polsce drugi dzień świąt obchodzony na pamiątkę św. Szczepana, pierwszego męczennika za wiarę chrześcijańską. Jest to święto rodzinne spędzane w gronie najbliższych. To dni wzajemnych odwiedzin i goszczenia się. Tradycyjne potrawy świąteczne to: pasztet z zająca, pieczone mięsa, szynka, różnego rodzaju sałatki, ryba faszerywana, a z ciast - strucla makowa, sernik i piernik. W polskiej tradycji wiąże się z tym świętem nie tylko wigilia i choinka ale także kolęda, czyli odwiedziny grupy z reguły młodych poprzebieranych ludzi, którzy śpiewają kolędy a w zamian otrzymują słodycze lub pieniądze. Kolęda to także wizyta duszpasterza w domach parafian, który składa noworoczne życzenia, modli się wspólnie z gospodarzami i rozmawia o problemach rodzinnych.

SZOPKA – w tradycji świątecznej jest także szopka, czyli makieta najczęściej stajenki, w której umieszczane są figury Jezusa , Maryi, Józefa, Trzej Królowie pastuszkowie i zwierzęta.

JASEŁKA – widowisko o Bożym Narodzeniu, którego treścią jest historia narodzenia Jezusa w Betlejem i spisek Heroda.